

چگونه سکندر (ن) بپاؤسیم؟

تقریری از اندیشه چارلز تیلور

جیمز کی. ای. اسمیت | ترجمه حامد قدیری

سروش‌ساز: اسمیت، جیمز کی. ای.، ۱۸۷۰-م.

Smith, James K. A., 1970-

عنوان و نام پدیدآور چگونه سکولار (ن)باشیم : تقریری از اندیشه چارلز تیلور

نویسنده جیمز کی. ای. اسمیت؛ مترجم حامد قدیری؛ ویراستار محمد فیروزیان.

تهران: ترجمان علوم انسانی، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰۰-۸۰۶۱-۹۳-۶

رده بندی کنگره: ۱۹۵

رده بندی دیویی: ۱۹۱

شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۸۹۳۸۲

این اثر ترجمه‌ای است از:

How (Not) to Be Secular

Reading Charles Taylor

James K. A. Smith

Eerdmans, 2014

چگونه سکولار (ن)باشیم

تقریری از اندیشه چارلز تیلور

نویسنده: جیمز کی. ای. اسمیت

مترجم: حامد قدیری

ناشر: ترجمان علوم انسانی

ویراستار: محمد فیروزیان

طراح جلد: حمید اقدسی یزدلی

صفحه‌آرا: هادی عادل‌خانی

چاپ: زیتون

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

پست الکترونیکی: tarjoman.aash@gmail.com

فروشگاه اینترنتی: www.tarjoman.shop

حقوق چاپ و نشر در تمام قالب‌ها اعم از

کاغذی، الکترونیکی و صوتی انحصاراً برای

انتشارات ترجمان علوم انسانی محفوظ است.

این کتاب با کافه حمایتی منتشر شده است.

فهرست

- ۷ مقدمه مترجم
- ۹ پیشگفتار
-
- ۱۷ درآمد: اکنون تحت فشار قیچی وار: سکونت در عصر سکولار
- ۱۷ ترمیم حدود عصر حاضر
- ۲۰ برپاشی در ساحت درون ماندگار
- ۲۸ شک و رزی به ساحت متعالی
- ۳۶ چگونه سکولار (ن) بودن
-
- ۴۵ [۱] اصلاح اعتقاد: امر سکولار به مثابه دستاورد مدرن
- ۴۵ فراتر از تفریق: موانع پیش روی بی اعتقادی
- ۴۷ پنداره های سکولار و مدرن ما: برچیدن موانع پیش روی بی اعتقادی
- ۵۶ اصلاح: نقطه اتکای مدرنیته
- ۶۲ خلقت، طبیعت، تجسد: مسیری پرپیچ و خم به سوی اومانیسیم انحصاری
-
- ۶۹ [۲] مسیری دینی به سوی اومانیسیم انحصاری: از دئیسم به الحاد
- ۷۰ حصارکشی و درون ماندگار سازی: تغییر جایگاه معنا
- ۷۳ دفاعیه پردازی چگونه مسیحیت را تحلیل می برد؟
- ۷۶ گام بعدی: سیاست جامعه «فرهیبخته»
- ۷۹ دین برای مدرن ها

- ۸۳ [۳] رخوت ساحت درون ماندگار: «حس» عصر سکولار
- ۸۵ اثر نواختر: تزلزل ناشی از فشار قیچی وار
- ۸۸ واکنش‌ها: رخوت‌های امر درون ماندگار
- ۹۴ گذار پنداره‌ای: پنداره کیهانی مدرن
- ۹۸ بسط بی‌اعتقادی
-
- ۱۰۵ [۴] مناقشه در بر نهاد سکولاریزاسیون ۲
- ۱۰۶ ضدروایت: درباب نظریه سکولاریزاسیون ۲
- ۱۱۱ عصر اصالت
- ۱۱۶ طلب: معنویت در عصر اصالت
-
- ۱۲۱ [۵] چگونه (نا)بیشتر از عصر سکولار
- ۱۲۱ چهارچوب درون ماندگار
- ۱۲۳ «برداشت‌هایی» از امر متعالی و «پله‌هایی» درون این چهارچوب
- ۱۲۷ ساختارهای جهان بسته
- ۱۳۳ فشارهای قیچی وار: ایمان در عصر سکولار
- ۱۳۵ بازترسیم نقش‌ها: یا: محظورات پیش روی همه
- ۱۴۲ کدام مسیحیت؟ مطالبه حداکثری
- ۱۵۳ معنای کل این حرف‌ها چیست؟
- ۱۶۰ مواضع بی‌قواری: یا: ناآرامی‌های اومانیزم انحصاری
- ۱۶۵ نتیجه‌گیری: گروه‌ها
- ۱۶۷ هوس گروه
- ۱۶۹ مسیر شاعرانه: هاپکینز
- ۱۷۱ دو آینده بدیل
-
- ۱۷۵ پی‌نوشت‌ها
- ۲۰۱ اصطلاح‌نامه
- ۲۰۵ نمایه

مقدمه مترجم

نسبت ما با دین زمین تا آسمان فرق دارد با نسبتی که پدران و پدربزرگ هایمان، مادران و مادربزرگ هایمان با دین داشته اند. ما در عصری زندگی می کنیم که امکان نگرستن از بیرون به دین را یافته ایم. به بیان دیگر، درست مانند نجاری شده ایم که (در آن مثال مشهور هایدگر) نسبت به چکشی خود التفات پیدا کرده و حالا هنگام کوبیدن میخ ها مدام به فرایند بالا و پایین رفتن چکش فکر می کند و احتمالاً، جای میخ چکش را روی دست خود می کوبد. ما در عصر التفات به دین زندگی می کنیم.

از مختصات عصر التفات به دین این است که دیگر نمی توانیم درست مثل پیشینیانمان دین ورزی داشته باشیم. مؤلفه های عصر مدرن - علم و محاسنی و قانون و امثال این ها - دائم قد علم می کنند و این پرسش ها را به جان ما می اندازند که آیا دین با علم جمع می شود؟ آیا دین برای جامعه مدرن راه گشاست؟ آیا خداوند الهی جایی در مناسبات کنونی مان دارد؟ آیا عالم همین کهکشان های سرد است یا چیزی ورای آن وجود دارد؟ آیا حقیقتی در پس دعا و عبادت ماست یا همه این ها قابل تقلیل به امری صرفاً روانی است؟

التفات به دین چنان است که نه می توان به راحتی دین را پذیرفت و به دوران پیش از التفات بازگشت، و نه می توان به سادگی آن را کنار گذاشت و طوری رفتار کرد که انگار نه دینی بوده و نه دینی خواهد بود. ما در وضعیت توانمان جاذبه و دافعه هستیم که نه پای رفتن داریم و نه دل ماندن. انسان، بنا به ذات خود، اگر در مضيقه ای بیفتد و خارخار موضوعی به ذهنش بیفتد، ناگزیر به آن می اندیشد و در پی به زبان آوردن آن است. هرچه بیشتر از آن سخن بگوید دلش آرام تر می شود و فشار آن را کمتر روی دوش خود احساس می کند. اما وضعیت برزخ گونه ناشی از التفات به دین چنان مبهم و ناشناخته است که در قالب کلمات نمی گنجد. از این رو بیشتر

کسانی که از آن سخن گفته‌اند از قاطبهٔ هنرمندان - و به‌ویژه شاعران - بوده‌اند؛ چه اینکه هنر به معنی عام و شعر به معنای خاص راهی برای به‌زبان آوردن امر به‌زبان نیامدنی است.

در این میان، چارلز تیلور فیلسوفی است که پا به میدان گذاشته تا راهی به وهایی از این محمضه بگشاید. او می‌خواهد، در دستگاه نظری کلان خود، زبانی برای سخن گفتن از این وضعیت پیدا کند و برای حالاتی که فقط احساسشان می‌کنیم اما واژه‌ای برای اشاره به آن‌ها نداریم کلمات و مفاهیمی مهیا کند. یکی از نمودهای این تلاش تیلور کتاب *عصر سکولار* است، کتابی که تیلور در آن می‌کوشد برای ما روایت کند که چگونه گام به‌گام از جهان سنت به جهان مُردن آمده‌ایم و گرفتار این وضعیت دشوار شده‌ایم.

البته کتاب تیلور آن قدر حجیم و فخیم است که مطالعهٔ آن بیشتر به پروژه‌ای طولانی می‌ماند، اما کتاب حاضر، چگونه سکولار (ناباشیم)، تقریری خلاصه و موجز از آن کتاب قطور است. جیمز اسمیت، نویسندهٔ این کتاب، تلاش کرده تا شاخ و برگ اتوبه تحلیل و استدلال تیلور در کتاب *عصر سکولار* را کمی هرس کند و مدعای او را در قالبی ساده‌تر و تُنک‌تر به ما عرضه کند. با این حساب، اگر آن وضعیت بزرگ‌گونه ما را به ستوه آورده باشد و اگر بپذیریم که کتاب تیلور راهی برای اندیشیدن به آن وضعیت است، طبعاً می‌توان این کتاب را دوره‌ای به سرزمین پرفرازونشیب *عصر سکولار* دانست. انتخاب و ترجمهٔ این کتاب برآمده از همین دغدغه و داعیه است.

جا دارد اینجا تشکر کنم از دوستانی که در مسیر ترجمهٔ این کتاب از کمک‌هایشان بهره بردم. نخست قدردان الطاف دوست عزیزم دکتر وحید سهرابی فرستم که، به سبب مذاقه‌هایش در اندیشهٔ تیلور، در تنقیح مفاهیم تیلوری و جستن واژه‌های معادل برای آن‌ها از مشورت‌های ایشان بهره بردم. ایضاً تشکر می‌کنم از دکتر موسی محمدیان گرامی که در برخی مراحل ترجمه از دانش زبانی و فلسفی ایشان بهره بردم. همچنین باید تشکر کنم از دکتر محمد ملاحباسی که در گزینش برخی واژه‌ها، مشخصاً اصطلاح «پندارهٔ اجتماعی»، ملجأ نظرخواهی من بودند. در پایان، سپاسگزاری می‌کنم از انتشارات ترجمان علوم انسانی که مجدداً با نظر خطاپوششان ترجمهٔ دیگری از من را سزاوار طبع یافتند و زمینهٔ انتشار آن را فراهم کردند. امیدوارم محصلی ترجمه چنان باشد که ثمرات مطالعهٔ آن بر خطاهای مترجمانه‌اش بچربد و باعث شود که این کتاب در میدان اندیشیدن به موضوعاتی از جنس دین و سکولاریته مؤثر باشد.